

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

Απάλεια, 12 Οκτωβρίου 1998

Ο Πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, στην ομιλία του κατά τη συνάντηση Κορυφής των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, είπε τα εξής:

(Ανεπίσημη μετάφραση από την αγγλική γλώσσα)

“Κύριε Πρωθυπουργέ, αγαπητοί συνάδελφοι,

Είμαι ιδιαίτερα ευτυχής που βρίσκομαι στην Απάλεια, στη δεύτερη συνάντηση κορυφής των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Εκφράζω τις ευχαριστίες μου προς τους οικοδεσπότες μας για την εγκάρδια φιλοξενία τους.

Είμαι επίσης, πραγματικά ευτυχής που, κατόπιν της ιστορικής πρώτης συνάντησής μας στην Κρήτη τον περασμένο Νοέμβριο, η συνάντηση κορυφής της Απάλειας αποτελεί τώρα κάτι το οποίο καθορίζεται στο διηνεκές στην Ατζέντα μας.

Η προώθηση της σταθερότητας, της ευημερίας και της καλής γειτονίας στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, προς όφελος ολόκληρης της περιοχής, είναι ένας από τους θεμελιώδεις στόχους της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής. Χάρη στη γεωγραφική θέση της, την οικονομική ανάπτυξη και τις διεθνείς διασυνδέσεις της, η χώρα μου έχει και την ικανότητα και τη βούληση να εργασθεί από κοινού με τους γείτονές της, προκειμένου να υποστηρίξει τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό τους.

Η ασφάλεια στην Ευρώπη ως ένα σύνολο δεν μπορεί να τύχει εγγυήσεων, χωρίς ουσιαστική οικονομική ανάπτυξη και ώριμους δημοκρατικούς θεσμούς στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Στη διάρκεια της παρουσίας μεταβατικής φάσης, το πολυσύνθετο πολιτικο-οικονομικό και ιστορικό υπόβαθρο της περιοχής μας απαιτεί μια καινοτόμο και τολμηρή προσέγγιση. Έθνη-κράτη υπονομεύθηκαν σοβαρά, είτε από εθνικιστικές εξάρσεις, είτε από πολιτικές κρίσεις, είτε και από αυτήν ακριβώς την απουσία ή την ανυπαρξία της κοινωνίας των πολιτών.

Εθνικές και θρησκευτικές διαφορές, που θα συνεπάγονταν αυτονομία ή αυτοδιάθεση ή σεβασμό των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, είτε αγνοήθηκαν, είτε καταπνέστηκαν από προηγούμενα καθεστώτα. Ο πόλεμος στη Βοσνία - Ερζεγοβίνη και τώρα η κατάσταση στο Κόσοβο θα έπρεπε να πείσουν τους περισσότερους από τους λαούς ότι η βία, η αυθαίρετη απόσχιση και η εθνική εκκαθάριση δεν οδηγούν σε διαρκή ειρήνη. Αντίθετα, τροφοδοτούν αιματηρές διενέξεις και συγκρούσεις και εμποδίζουν τη συνύπαρξη και τη συνεργασία. Ο διάλογος, ο σεβασμός των εθνικών, θρησκευτικών και πολιτισμικών κοινοτήτων, ομάδων και μειονοτήτων και η προστασία των δικαιωμάτων τους, είναι το φάρμακο.

Κατά συνέπεια, μια σταθεροποιητική πολιτική, με αμοιβαία κατανόηση στην περιοχή μας, θα πρέπει να βασίζεται πάνω σε ορισμένες θεμελιώδεις αρχές:

- Στο σεβασμό της εδαφικής ακεραιότητας των κρατών και στο απαραβίαστο των υφισταμένων συνόρων, σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του ΟΑΣΕ.
- Στη μη ανάμειξη στις εσωτερικές υποθέσεις.
- Στη μη χρήση βίας ή την απειλή χρήσης βίας.

Εξίσου σημαντική είναι και η ειρηνική διευθέτηση των διαφορών μεταξύ των χωρών στην περιοχή, μέσω εποικοδομητικών προσπαθειών, συμπεριλαμβανομένης της προσφυγής στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, σύμφωνα με τις γενικώς παραδεδεδεγμένες αρχές που διέπουν τις διεθνείς σχέσεις, το διεθνές δίκαιο και τις διεθνείς πρακτικές.

Τέλος, η αποθάρρυνση εθνικιστικών και αδιάλλακτων τάσεων, καθώς και η εφαρμογή των ίδιων κριτηρίων για την προστασία όλων των μειονοτήτων, στη βάση των διεθνώς παραδεδεδεγμένων αρχών, θα πρέπει να αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα των πολιτικών μας.

Η Ελλάδα, η μόνη χώρα στη Νοτιοανατολική Ευρώπη, η οποία είναι ταυτόχρονα μέλος του ΝΑΤΟ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει να διαδραματίσει ένα κρίσιμο ρόλο για την προώθηση αυτών των ευγενών στόχων. Η επιτυχής ενσωμάτωση της περιοχής της Νοτιοανατολικής Ευρώπης στις ευρωπαϊκές και ευρωπαϊκτικές δομές είναι στρατηγικής σημασίας για την Ελλάδα. Έτσι, η Ελλάδα θα καταστεί μέλος της ίδιας οικογένειας των χωρών με όλους τους βόρειους γείτονές της, για πρώτη φορά, από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Επιπλέον, η οικονομική ενσωμάτωση των κρατών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης θα συμβάλλει τα μέγιστα στην ευημερία της περιοχής, αλλά και της Ευρώπης ως συνόλου.

Η ανάπτυξη καλών διμερών σχέσεων είναι ουσιαστικής σημασίας, αλλά δεν επαρκεί για τη σταθερότητα και τις σχέσεις καλής γειτονίας στην ευαίσθητη περιοχή μας. Γι' αυτό η Ελλάδα προώθησε, επίσης, ενεργά την πολυμερή συνεργασία. Η Συνάντηση Κορυφής της Κρήτης συγκέντρωσε γύρω από το ίδιο τραπέζι όλους τους ηγέτες των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης με θετικά αποτελέσματα. Επιπροσθέτως, υπάρχει σήμερα ένας αριθμός σχημάτων περιφερειακής συνεργασίας, όπως η Πρωτοβουλία Royaumont, η Πρωτοβουλία SECI και ο ΟΣΕΠ. Η ύπαρξη αυτών των Πρωτοβουλιών αποτελεί ένα δείγμα ισχύος. Διαφορετικά συμφέροντα συγκλίνουν σε ένα κατάλληλο πλαίσιο με την απαιτούμενη ευελιξία και αποτελεσματικότητα σε αμοιβαία επωφελή βάση.

Ωστόσο, δεν πρέπει να επαναπαυόμαστε με αυτές τις επιτυχίες. Αντίθετα, πρέπει να εργασθούμε από κοινού για την εμπέδωση κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Θα πρέπει να μετατρέπουμε τα λόγια μας σε δράση. Δεν αρκεί να συνυπογράφουμε απλώς Κοινές Δηλώσεις και στη συνέχεια να αποχωρούμε από τις συναντήσεις μας με ένα αίσθημα ικανοποίησης. Θα πρέπει, με δυο λόγια, να εφαρμόζουμε στην πράξη τις αποφάσεις μας.

Και αυτό πρέπει να εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς. Καθώς η οικονομία προχωρά, εμείς θα πρέπει να δημιουργούμε τα αναγκαία δίκτυα ενέργειας, πληροφόρησης, τηλεπικοινωνιών, μεταφορών, τραπεζικών και χρηματοοικονομικών δραστηριοτήτων. Θα πρέπει, για το σκοπό αυτό, να κινητοποιούμε όλο το ανθρώπινο δυναμικό μας. Και όσον αφορά την ενέργεια, η Νοτιοανατολική Ευρώπη μπορεί και πρέπει να γίνει μια μεγάλη ενεργειακή οδός που θα ξεκινά από τη Ρωσία και τον Καύκασο.

Θα πρέπει, επίσης, να ενισχύσουμε τη διαμεθοριακή συνεργασία, μέσω ειδικών προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως το Πρόγραμμα PHARE και να βελτιώσουμε την αναγκαία υποδομή μέσω, π.χ., της δημιουργίας των δέκα Πανευρωπαϊκών Διαδρόμων της Κρήτης. Ακόμη, ο εκσυγχρονισμός των συστημάτων επικοινωνιών αποτελεί προϋπόθεση εκ των ων ουκ άνευ (*sine qua non*) για την ανάπτυξη των οικονομιών μας.

Η ετοιμότητά μας να εργασθούμε από κοινού στον τραπεζικό και χρηματοοικονομικό τομέα θα βοηθήσει καταλυτικά τις οικονομικές δραστηριότητές μας. Η Νοτιοανατολική Ευρώπη δεν μπορεί να απέχει από τις διεθνείς χρηματαγορές, διότι οι οικονομίες της αγοράς που χαρακτηρίζονται από την ελεύθερη διακίνηση του διεθνούς

χρηματοπιστηριακού κεφαλαίου με σαφείς κερδοσκοπικές τάσεις επί των ασθενεστερών οικονομιών, μπορούν να συνεπάγονται καταστροφικές επιπτώσεις. Κατά συνέπεια συγκλίνουσες πολιτικές και στον τραπεζικό και το χρηματοοικονομικό τομέα αποτελούν επιτακτική ανάγκη.

Το περιβάλλον είναι ίσως το πιο λεπτό και αποφασιστικό θέμα για την ουσιαστική ανάπτυξη στην περιοχή μας. Όλοι γνωρίζουμε ότι οι φυσικές πηγές δεν είναι ανεξάντλητες. Και όμως, οι πολιτικές μας δεν αντανακλούν αυτή την πραγματικότητα. Γι' αυτό και τα προβλήματα του περιβάλλοντος δεν σταματούν στα σύνορα κάθε κράτους.

Θα ήθελα, τέλος, να επισημάνω ότι το ανθρώπινο δυναμικό μας, το ακαδημαϊκό και το επιστημονικό, αποτελεί έναν από τους σπουδαιότερους παράγοντες για τον καθορισμό του μέλλοντος των χωρών μας.

Για όλους αυτούς τους λόγους που σας εξέθεσα, η περιφερειακή συνεργασία είναι ουσιαστικής σημασίας για τον εκσυγχρονισμό των χωρών στην περιοχή μας. Ταυτόχρονα, στη διάρκεια των συναντήσεών μας, εμείς, οι ηγέτες των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης θα πρέπει να συζητήσουμε τα επικίνδυνα θέματα που επηρεάζουν την περιοχή μας. Όπως ανέφερα προηγουμένως ότι είναι άκρως ενθαρρυντικό να συναντώμεθα και να συμφωνούμε επί περαιτέρω δράσεων σε όλους τους τομείς, έτσι και οι προσπάθειές μας θα αποβούν επιτυχείς μακροπρόθεσμα, εάν επίσης χειριστούμε δύσκολα προβλήματα, τα οποία επηρεάζουν όλους μας.

Και αναφέρομαι ειδικότερα στο Κοσσυφοπέδιο. Η Υπουργική Σύνοδος στην Κωνσταντινούπολη, τον περασμένο Ιούνιο, απετέλεσε για όλους μας μια δυσάρεστη εμπειρία. Δεν θα έπρεπε να επαναληφθεί σήμερα και θα πρέπει να το αποφύγουμε. Η επικίνδυνη κατάσταση στο Κοσσυφοπέδιο αποτελεί καθημερινό θέμα στα τηλεοπτικά μέσα για ολόκληρο τον κόσμο. Η κατάσταση στο Κοσσυφοπέδιο απειλεί τη σταθερότητα στην περιοχή και μπορεί να καταστρέψει την εύθραυστη ειρήνη. Η ανθρωπιστική κρίση θα μπορούσε να έχει καταστροφικές συνέπειες για όλες τις χώρες και να θέσει ένα απότομο τέλος στην οικονομική τους ανάπτυξη. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι οι χώρες μας, οι οποίες γειτνιάζουν με τη Γιουγκοσλαβία, είναι εκείνες που επηρεάζονται περισσότερο και από την κρίση στο Κοσσυφοπέδιο και από οποιεσδήποτε ποινικές κυρώσεις της Διεθνούς Κοινότητας. Εγώ εκμεταλλεύομαι κάθε ευκαιρία για να μεταφέρω αυτό το κρίσιμο σημείο στους εταίρους της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο ΝΑΤΟ.

Η συνάντηση κορυφής της Απάλειας αποτελεί μια πολύ καλή ευκαιρία για ένα ουσιαστικό βήμα προς τα εμπρός. Γιατί η συνάντηση της Απάλειας είναι το μόνο πολυμερές φόρουμ, όπου η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας συμμετέχει πλήρως και με καθεστώς πλήρους ισοτιμίας με τις άλλες χώρες της περιοχής. Και θα πρέπει η χώρα αυτή να χρησιμοποιήσει αυτό το φόρουμ για να εκθέσει τις απόψεις της, ώστε να μπορέσουμε να έχουμε μια ουσιαστική συζήτηση για το Κόσοβο και να επιτύχουμε πρόοδο.

Θα ήθελα να υπογραμμίσω ότι οι χώρες της περιοχής πρέπει να αναζητούν από κοινού λύσεις σε σοβαρά προβλήματα στην περιοχή μας, τα οποία επηρεάζουν ολόκληρη τη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Επιτρέψτε μου να σας υπενθυμίσω ότι η διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί, εάν τα ενδιαφερόμενα κράτη δεν αγωνιζόντουσαν να υπερβούν τις διαφορές του παρελθόντος και να προωθήσουν την ειρήνη και τη συμφιλίωση.

Επιπροσθέτως, πιστεύω ότι η ευρωπαϊκή ενσωμάτωση δεν θα είναι πλήρης χωρίς τη συμμετοχή των χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Συμμετοχή που να βασίζεται στις ίδιες ακριβώς αρχές, οι οποίες βοήθησαν στην εγκαθίδρυση και την ανάπτυξη αυτού που είναι σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η περιοχή μας αξίζει ένα καλύτερο μέλλον.
Δεν θα πρέπει να απογοητεύσουμε τις προσδοκίες των λαών μας.
Με αυτό το πνεύμα θα ήθελα να απευθύνω σε σας τις καλύτερες ευχές μου για μια επιτυχή συνάντηση κορυφής.
Σας ευχαριστώ.